

Referat fra 1. møte i arbeidsgruppen for Ex.phil

Dato: 11.01.2019

Sted: Grupperom 3, RFB

Tilstede:

- Reidar Lie
- Pål Fjeldvig Anderson
- Stein Dankert Kolstø
- Iben Aleksander Nasset (studentrepresentant)
- Leder: John Georg Seland
- Sekretær: Ingrid Solhøy

Arbeidsgruppen har fått følgende oppgave som oppfølging av prosjektet for generiske ferdigheter: *I tråd med anbefalingene fra [Fuglesangrapporten](#) skal det utredes en konkret modell for å legge ex.phil til femte eller sjette semester i bachelorstudiet, og tilpasse innhold og form til den økte kompetansen og faglige forståelsen studentene da vil ha. Gruppen skal i dialog med Institutt for filosofi og førstesemesterstudier (FOF) foreslå en struktur og innhold som oppleves relevant og engasjerende for tredjeårs realfagstudenter, og ivaretar behov for forståelse av fagtradisjon og fagetikk i et vitenskapsfilosofisk perspektiv.*

Hovedpunktene som ble diskutert:

Plassering av ex.phil i studieløpet

Det er bestemt at ex.phil skal ligge i 5. og 6. semester og arbeidsgruppen skal lage et opplegg som passer inn der. Unntak fra denne regelen er bare mulig for et bachelorprogram når det er godt begrunnet, for eksempel for program som må følge en rammeplan.

Det er flere muligheter hvordan ex.phil kan tilbys:

1. Emnet går bare én gang i studieåret, kun vårsemester eller kun høstsemester
2. Emnet tilbys to ganger året, både vår- og høstsemester
3. Det lages et emne som går over to semestre

Arbeidsgruppen tar utgangspunktet i at emnet tilbys to ganger året.

Lektorstudenter har et eget emne (MNF201 vitenskap i vår tid) i tillegg til ex.phil. Kanskje kan dette emne omgjøres til et emne tilsvarende ex.phil

Seminarmodell og eksamensmodell

Seminarmodell:

Arbeidsgruppen skal fokusere på seminarmodellen med økt relevans og mer vekt på generiske ferdigheter.

Arbeidsgruppen anbefaler at seminarmodell blir obligatorisk for programstudenter. Men det vil alltid være programstudenter som har en god grunn for å ta eksamensmodellen. Det vil også være mange studenter som har ex.phil fra før, fra andre fakulteter eller læresteder.

Eksamensmodell:

Hvem og hvor mange tar eksamensmodell? Eksamensmodell får dårlig evaluering på MN.

Likevel kan man endre eksamensmodellen slik at det ivaretar generiske ferdigheter bedre enn i dag.

Generelt: Ex.phil blir uansett godkjent fra alle fakulteter og fra alle læresteder.

Faglig innhold/struktur

Hva inneholder ex.phil i dag? I Bergen har vi fakultetsspesifikke ex.phil med forskjellig omfang av filosofihistorie. Emnet har en alfa- og en beta-del, alfa: filosofihistorie, beta: vitenskapsteori. Dagens ex.phil på MN har en kortere alfa-del med en kort test og en større beta-del med en skriveoppgave.

Ex.phil for medisin: I begynnelsen av semesteret er det en liten oppgave, sammendrag av en vitenskapelig artikkel og kritisk diskusjon. Semesteroppgave med selvvalgt tema på slutten. Studentevaluering i medisin er bra, studentene liker selvvalgt oppgave.

Noen tanker rundt innhold:

- Filosofihistorie kan fortsatt være en del av ex.phil ved MN, men det bør vinkles mot relevans for naturvitenskap i dag?
- Mellom UiB FOF og UiO foregår en diskusjon om ex.phil skal være innføring i intellektuell historie og/eller en systematisk tilnærming til filosofi og vitenskapsteori. FOF er veldig positiv til en systematisk tilnærming.
- Ex.phil er ikke lenger et innføringsfag, men et perspektivfag.
- Hva mener MN med «kritisk tenkning»: Fagkritikk? Samfunnsdebatt? Etikk og vitenskapelig metode?
- Ren vitenskapsfilosofi vil ikke være interessant for bachelorstudenter, men heller noe metodisk og anvendt, f.eks. dyreforsøk, føre-var-prinsippet, m.m.
- Etikk-komponent: Etikk har ikke en formell plass i ex.phil, men er mer et aspekt i temaene og problemstillingene. Det kan være snakk om forskningsetikk, faglig etikk i grenseland til politikk og forvaltning.

Ex.phil med naturvitenskapelig vinkling (faglig/disiplinær)

Skal det være det samme opplegget av ex.phil for alle MN-studenter eller mer disiplinært tilpasset?

Forslag: Forelesning (x timer per uke) mer overordnet, perspektiv, ... i seminargrupper samler man disiplinene og diskuterer faglige spørsmål, faglig kritisk osv.

Minst to (eller tre) varianter for å betjene ulike disipliner, f.eks. fysikkorientert (risikovurdering), biologiorientert og informatikk.

Starte i høsten 2020. Da har FOF et team på plass som jobber sammen med noen personer fra fagområdene fra MN. FOF vil øremerke nye stillinger til MN vinkling.

Seminaroppgaver: Risikovurdering, forskning og politiske beslutninger. Belyse etiske spørsmål, f.eks. pandemi og vaksine.

- Hvilken form av støtte/samarbeid fra realfagsmiljøet trenger FOF? Skal man lage et forum med representanter fra FOF og MN? Eller skal hvert institutt ha en dedikert kontaktperson mot FOF?
- Hvordan kan/skal fagmiljøene på MN bidra til et mer fagspesifisert ex.phil? Utforme oppgaver og problemstillinger til oppgaveløsning og til skriveoppgave? Delta i undervisning/debatter/gruppeøvelser? Delta i retting av oppgaver?
- Det finnes ikke en egen lærebok for MN, men kompendium. Filosofi for realister. Hva med engelsk litteratur? Vi vil ikke ha et eget engelsk exphil. Men det kan være supplerende tekster/litteratur på engelsk. Primærlitteratur er en fordel å være på norsk.

Ex.phil sin funksjon som innføringsemne og skrivetrening

Den «oppdragende funksjonen» av ex.phil må overtas av andre førstesemesteremner eller moduler i første semester, når ex.phil flyttes til 3. studieår. Dette er en oppgave for arbeidsgruppen for generiske ferdigheter og programdesign.

Når ex.phil ligger senere i bachelorstudiet, så kan studenten lære seg en annen type skrivning og mer vitenskapelig, kritisk tenkning. De første to årene på MN lærer studenter så mye kunnskap og fakta, at det er lite rom for bevisst kritisk tenkning, derfor er det på sin plass å ha kritisk tenkning inn i ex.phil i siste bacheloråret. De første to årene må studentene lære seg teori og praksis i faget, og bli tryggere på det.

På MN lærer de fleste studenter tidlig å skrive på en teknisk måte (lab- og feltrapporter, oppgaveinnleveringer), men de trenger mer opplæring og trening i skrivning som formidling, populærvitenskapelig skrivning, og skrivning av rapporter og notater som grunnlag for beslutninger. Med denne type skrivning kan studentene oppleve umiddelbar relevans og sammenheng.

Flere generiske ferdigheter kan trenes i ex.phil:

- Skrive oppgaver med alt som hører til (litteratursøk, informasjonsinnhenting, kritisk valg av referanser, tenke målgruppe, osv)
- Skrive om tverrfaglige tema, utenfor eget fag og med et annet perspektiv
- Formidling i en skriftlig og en muntlig situasjon med diskusjon
- Skrivning som prosess med veiledning og tilbakemeldinger underveis. Viderekomne studenter kan lære å gi tilbakemelding på tekster i «fagfelleevaluering» og gruppeveiledning.

Samarbeid med biblioteket blir veldig viktig og nyttig her.

Videre oppfølging

- Identifisere problemstillinger og spørsmål som må avklares og som vi må bli enige om.
- Reidar og Pål skisserer et forslag til læringsutbytte, innhold og opplegg.
- Kan vi få en kort oversikt over ex.phil-planen for medisin (NB førstesemesteremne)?

VEDLEGG

Læringsutbytte av dagens ex.phil-emner

Ex.phil MN eksamensmodell:

Kunnskapar

Ved fullført emne har studenten kjennskap til utvalde filosofiske emne som har relevans for realfaga, til dømes metafysikk, kunnskapsteori, vitenskapsteori og etikk.

Dugleikar og kompetanse

Studenten meistrer

- bruk av filosofiske omgrep i analytisk og kritisk drøfting av problemstillingar knytt til realfaga
- bruk av vitenskapsteoretiske omgrep som er sentrale for metoddebattane innanfor realfaga

Ex.phil MN seminarmodell:

Kunnskapar

Ved fullført emne har studenten kjennskap til utvalde filosofiske emne som har relevans for realfaga, til dømes metafysikk, kunnskapsteori, vitenskapsteori og etikk.

Dugleikar og kompetanse

Studenten meistrar

- bruk av filosofiske omgrep i analytisk og kritisk drøfting av problemstillingar knytt til realfaga
- bruk av vitenskapsteoretiske omgrep som er sentrale for metoddebattane innanfor realfaga
- grunnleggjande normer for skriftleg og munnleg akademisk framstilling, som klårleik, sjølvstende og reieleg kjeldehandsaming